بخشی از حافظه تاریخی یك ملت

کارگردان مستند «بهارستان خانه ملت» گفت: فیلم تاریخی به ما نشان می‌دهد چه گذشته‌ای داشته‌ایم و این‌که در هویت تاریخی چه بر ما گذشته است.

بابك بهداد، کارگردان مستند بهارستان خانه ملت که این روزها در گروه هنر و تجربه در حال اکران است، درباره هدفش از ساخت این اثر به فارس گفت: قصد اصلی‌ام از تولید مستند بهارستان این بود که آگاهی و شناخت درستی از تاریخ و جغرافیای سیاسی و حیات اجتماعی ایران به نسل جدید ارائه دهم.

او درباره انتخاب نام فیلم توضیح داد: وجود ساختمان مجلس که خانه مردم و ملت است در مرکزیت فیلم قرار گرفت. بسیاری از اتفاقات که در میدان و خیابان‌های اطراف بهارستان در جریان بوده، به خاطر وجود مجلس و پیوند آن با سرنوشت ملت ایران رخ داده است و به همین دلیل اسم فیلم را بهارستان خانه ملت گذاشتیم. مستند بهارستان خانه ملت به کارگردانی و تهیه‌کنندگی بابك بهداد این روزها در سینماهای هنر و تجربه در حال اکران است.

کوروش سلیمانی در نمایی از فیلم روزهای زندگی

روز پزشک، بهانه‌ای شد برای گفت‌وگو با کوروش سلیمانی که نقش ۲ پزشك متفاوت را در سینما بازی کرده است

بازی در بیمارستان

علی رستگار

سینما

پزشکی، از آن حرفه‌هایی است که به‌دلیل مختصات ظاهری و تیپیکال و وجوه دراماتیك به‌دلیل مواجهه با انسان‌های بیمار و تحت درمان و مباحثی چون نجات جان آدمی، قابلیت فراوانی برای قصه‌گویی در فیلم‌ها دارد و تاریخ سینمای جهان هم تاکنون در موقعیت‌های مختلف، استفاده تماشایی و موثری از این شغل کرده است. هم تصویر خوشایند از پزشکان، ماندگار شده همچون دکتر ژیواگو ساخته دیوید لین و با بازی همدلی برانگیز عمر شریف و هم تصویر منفی و ناخوشایند از پزشکان همچون هانیبال لکتر با بازی آنتونی هاپکینز در اثری به کارگردانی جاناتان دمی که آدم را از هرچه دکتر و بیمارستان فراری می‌دهد!

سینما و تلویزیون ایران هم در چند اثر سراغ حرفه پزشکی رفته که بعضی از آنها به دلیل متن و کارگردانی درست و بازی‌های خوب بازیگران، به نقش‌هایی تماشایی و ماندگار تبدیل شده است؛ بازی مهدی هاشمی در «روزگار قریب» ساخته کیانوش عیاری، به‌نقش دکتر محمد قریب، بنیانگذار پزشکی نوین اطفال در ایران، بازی رضا کیانیان در «خانه‌ای روی آب» ساخته بهمن فرمان‌آرا به نقش دکتر رضا سپیدبخت، بازی مسعود رایگان در «خیلی دور خیلی نزدیك» ساخته رضا میرکریمی به نقش دکتر عالم، بازی بیتا فرهی در «کیمیا» ساخته احمدرضا درویش به نقش شکوه، بازی حمید فرخ‌نژاد و هنگامه قاضیانی در «روزهای زندگی» ساخته پرویز شیخ‌طادی به نقش امیرعلی و لیلا، بازی شهباز نوشیر در «مینای شهر خاموش» ساخته امیرشهاب رضویان به نقش دکتر بهمن پارسا و بازی ناصر هاشمی در «برادرم خسرو» ساخته احسان بیگلری به نقش ناصر، برخی از مهم‌ترین و موفق‌ترین نمونه‌های پزشکی در عرصه هنرهای نمایشی ایران هستند.

اما ما به مناسبت روز پزشك (اول شهریور، روز بزرگداشت ابوعلی سینا)، سراغ بازیگری رفتیم که تاکنون دو بار نقش پزشك را در سینمای ایران بازی کرده است؛ کوروش سلیمانی در اتوبوس شب (کیومرث پوراحمد) و روزهای زندگی (پرویز شیخ‌طادی)، در یك فضای مشترك (جبهه و جنگ)، ایفاگر دو نقش متفاوت در دو سوی جبهه بوده که احتمالا کمتر بازیگری آن را تجربه کرده باشد. سلیمانی یك بار هم در یك سریال تلویزیونی (فاکتور هشت) روپوش پزشکی را به تن کرده است و با این حساب او را باید جزو رکورددارانِ ایفای نقش پزشك در سینما و تلویزیون دانست. ما جرا درباره این بازیگر وقتی جالب می‌شود که بدانیم او پیشتر تجربه‌هایی در زمینه پزشکی داشته است و اصلا قرار بود دندانپزشك شود که ناگهان سر از بازیگری درآورد.

در اتوبوس شب و روزهای زندگی، نقش دو پزشك متفاوت را بازی می‌کنید؛ در اولی نقش یك پزشك و بهیار کرد به نام سیروان که جزو اسرای عراقی است و در دومی هم نقش یك پزشك ایرانی به نام سامان در یك بیمارستان صحرایی که از جنگ و جبهه و خط مقدم ترسان و گریزان است. جالب اینجاست که وجوه مثبت شخصیتی در آن پزشکی که ظاهرا در گروه متخاصم و دشمن است، بیشتر وجود دارد تا آن پزشکی که در سمت خودی فعالیت می‌کند. چقدر در بازی این دو نقش، از ویژگی‌های تیپیکال پزشکان استفاده کردید و چقدر وجوه دیگر و انسانی آنها را برجسته کردید؟

چون من قبل از این‌که تئاتر بخوانم، تحصیلاتی در رشته علوم آزمایشگاهی داشتم و در بیمارستان‌ها کار کردم، با فضای پزشکی و بیمارستان آشنا بودم و با پزشکان تعامل داشتم. ضمن این‌که دوستان زیادی هم دارم که پزشك هستند. به همین دلیل بازی در چنین فضایی چیز غریبی برایم نبود و من از راهنمایی دوستان پزشکم استفاده کردم. این هر دو شخصیت (سیروان و سامان) قبل از این‌که پزشك باشند، کاملا انسان بوده و هیچ‌کدام تیپیکال نیستند. یعنی این‌طور نیست که ما صرفا بخواهیم یك پزشك را با مختصات ظاهری در فیلم ببینیم، بلکه هر دو شخصیت بودند و ویژگی‌هایی داشتند که در روند و پیشبرد قصه تاثیرگذار بود. برای همین خیلی خوشحالم که در این دو فیلم حضور داشتم که کارهای ارزشمندی در سینمای دفاع مقدس و سینمای ایران هستند. سعی ما در این دو فیلم هم این بود که تصویر درستی از پزشکی ارائه کنیم. باتوجه به شناختی هم که خودم از قبل داشتم، تلاش کردم علاوه بر روح نقش، ویژگی‌های ظاهری این پزشکان را هم به شکل درستی در بازی لحاظ کنم و از کلیشه‌ها دور باشم.

به جز آن تجارب پزشکی، متن و کارگردانی چقدر برای ارائه یك بازی درست به کمك‌تان آمد؟

آقایان پوراحمد و شیخ طادی، کمك‌های خوبی به من کردند، اما در این مواقع وظیفه اصلی به عهده خود بازیگر است که درباره نقش و شغلی که در فیلم دارد، تحقیق کند. چون شغل یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های شناسنامه‌ای یك نقش است و باید درباره آن تحقیق کرد. درمجموع این دو نقش و این دو فیلم را بسیار دوست دارم، چون مردم هم از آنها به نیکی یاد می‌کنند و در خاطره‌ها مانده است.

از آن دوستان پزشکی که دارید، بازخوردهایی هم درباره این دو نقش گرفتید؟

دست‌کم بازخورد منفی نداشتم. در اتوبوس شب، صحنه‌ای بود که مریض بدحالی که صرع داشت، تشنج می‌کرد و روی زمین می‌افتاد و من به‌عنوان یك پزشك و بهیار باید به او رسیدگی می‌کردم. برای این‌که اجرای درستی داشته باشم، با دوست پزشك و جراحم، دکتر خدامی تماس گرفتم و پرسیدم نحوه برخورد یك پزشك با یك بیمار مبتلا به صرع چیست و ایشان هم راهنمایی کرد که باید یك چیز سفت لای دندان فرد گذاشته شده تا زبانش قطع نشود. همین‌طور ایشان راهنمایی کرد که بدن یك فرد مبتلا به صرع را باید در چه حالتی قرار داد که اتفاقی نیفتد. یعنی من برای چنین داستان و لحظه‌ای هم با دوستان پزشکم مشورت می‌کردم.

سیروان در قصه یك کرد عراقی بود؟

من چون خودم کرد هستم، این را می‌گویم که کردها، هرجای دنیا که باشند به لحاظ نژادی ایرانی هستند. اما سیروان از نظر شناسنامه‌ای در سرزمین عراق به دنیا آمده بود.

با این حال آن وجوه انسانی که به آن اشاره کردید، به شکل برجسته‌ای در شخصیت این پزشك وجود دارد و کاری می‌کند که مرزها و جنگ‌ها اهمیتی نداشته باشند، درواقع او یکی از مصداق‌ها و عصاره‌های همان صلح‌طلبی است که پوراحمد با طرح قصه اتوبوس شب به دنبال آن است.

کاملا، نگاه او میان ایرانی‌ها و عراقی‌ها همدلانه است، هرچند ممکن است متاسفانه در شرایط جنگی چنین نگاهی چندان دیده نشود.

همین دو نقش پزشك شما در اتوبوس شب و روزهای زندگی هم در سینمای ما به نوعی رکورد محسوب می‌شود.

(می‌خندد) خوشحالم که بالاخره در یك زمینه‌ای رکورد داریم. البته من یك سریال هم به نام فاکتور هشت بازی کردم که آنجا هم پزشك بودم و روپوش این حرفه را به تن داشتم. کاری بود به کارگردانی آقای رضا میرکریمی که بازیگرانی چون دکتر قطب‌الدین صادقی و آقای پژمان بازغی و خانم‌ها ستاره اسکندری و لادن طباطبایی هم در آن بازی می‌کردند. موضوع سریال درباره کشف فاکتور هشت بود که ایران قصد تولید آن را داشت، اما قاچاقچیان که از خارج دارو به داخل کشور می‌آوردند، مایل به این اقدامات پزشکی نبودند و کارشکنی می‌کردند.

در این چند سال اخیر و به ویژه سر ماجرای درگذشت عباس کیارستمی که بحث قصور پزشکی مطرح شد، تا حدودی رابطه سینماگران و جامعه پزشکی شکرآب شد. چه نظری در این باره دارید؟

ما باید بپذیریم در هر قشری هم آدم صالح وجود دارد و هم آدمی هست که زیاد در کارش دقت نمی‌کند. پزشکی هم مثل قشر معلمان، مثل پرستاران، کارگران، هنرمندان و... در نگاه اول قابل احترام است. ما نگاه نجات‌دهنده به این قشر داریم و همه مدیون پزشکی و پزشکان هستیم، اما ممکن است کسی در این قشر کوتاهی کند، این را نباید به کل آن قشر و حرفه تعمیم داد. دقیقا مثل کار روی اقوام مختلف و زبان‌ها و لهجه‌هاست. اگر یك نفر در یك شهر و استانی بد است، دلیل نمی‌شود فکر کنیم همه آدم‌های آن شهر بد هستند. اگر هم در یك درام و داستانی، یك نفر تصویر خوبی ندارد، نباید فکر کنیم به کل آن قوم و قبیله توهین شده است. درباره آقای کیارستمی هم باتوجه به شواهد موجود و چیزهایی که دریافت شد، به نظر می‌آید که می‌شد چنین نابغه‌ای را حفظ کرد، هرچند ما چون اطلاع دقیقی نداریم، قضاوت دراین‌باره خیلی دشوار است. چون سینماگران هم یکی از بزرگانشان را از دست داده بودند، ممکن بود به این مساله اعتراض کنند که چرا پزشکان محترم دقت لازم را در این خصوص نداشتند. این انتقاد به کل جریان پزشکی نیست، همه ما همیشه با پزشکان تعامل داریم و مدیونشان هستیم و بارها و بارها ما را از بدترین دردها نجات دادند. واقعا جایگاه آنها قابل تقدیر است، من خیلی از پزشکان را می‌شناسم که می‌توانند پول پارو کنند، اما اصلا به پول فکر نمی‌کنند و عاشقانه پزشکی می‌کنند و برای بیماران خود وقت می‌گذارند و حتی به آنها کمك می‌کنند و ویزیت نمی‌گیرند. خب اینها را هم باید دید. چقدر خوب است که پزشکان به این اخلاق زیبا هم مزین باشند.

باتوجه به آن سابقه، هیچ موقع تمایل نداشتید پزشك شوید؟

چرا، دوره‌ای که در کنکور هنر شرکت کردم، اتفاقا می‌خواستم بروم و در رشته دندانپزشکی تحصیل کنم. تلاشم را هم کردم، اما یك اتفاق افتاد و من در دانشگاه تهران در رشته تئاتر قبول شدم. البته الان پشیمان نیستم و اگر به آن زمان برگردم، تئاتر را انتخاب می‌کنم؛ گرچه پزشکی را هم خیلی دوست داشتم.

> باید بپذیریم در هر قشری هم آدم صالح وجود دارد و هم آدمی است که زیاد در کارش دقت نمی‌کند. ما نگاه نجات‌دهنده به قشر پزشکی داریم و همه مدیون پزشکان هستیم، اما ممکن است کسی در این قشر کوتاهی کند، این را نباید به کل آن قشر و حرفه تعمیم داد

یک حرفه باشکوه

هر دو نقش کوروش سلیمانی در اتوبوس شب و روزهای زندگی، در نهایت ارجاع و اشاره‌ای است به نقش مهم پزشکان در دوران دفاع مقدس و جبهه و جنگ، از او پرسیدم نظرش درباره این پزشکان که در شرایط دشوار جنگی، یکی از سخت‌ترین وظایف را به عهده داشتند، چیست؟ این بازیگر جواب داد: گفتن ندارد که آن پزشکان چه تلاش‌هایی کردند و چه زحماتی کشیدند، این را هم ما در سال‌های جنگ دیدیم و هم این‌که بارها درباره خدمات و فداکاری‌های آنها خوانده ایم. همین‌طور بخشی از این تلاش را در برخی فیلم‌های سینمای ایران دیده ایم، در این زمینه باید به بازی خانم بیتا فرهی در فیلم کیمیا (درنقش شکوه) اشاره کنم که همان پزشکی بود که بچه را در آن شرایط دشوار به دنیا می‌آورد و او را بزرگ می‌کند. نمونه‌ها در این زمینه زیاد است، اما خوشحالم که دو تا از این پزشك‌های سینما را هم من بازی کردم.

فیلم مناسبی برای اکران در محرم وجود ندارد

مقایسه وضعیت اکران فیلم‌ها در تابستان ۹۸ نسبت به مدت مشابه در سال ۹۷ از کاهش محسوس فروش فیلم‌های سینمایی خبر می‌دهد.

آن‌طور که ایلنا گزارش داده، بعد از دو نوبت اکران موفق فیلم‌ها در عید نوروز و عید سعید فطر تصور می‌شد این فروش در تابستان نیز ادامه پیدا کند، اما نه تنها این امر محقق نشد، بلکه کاهش فروش فیلم‌ها در تابستان، شگفتی پخش‌کنندگان و تهیه‌کنندگان را به دنبال داشت و بسیاری از آنها بر این نکته اذعان داشتند که فروش به‌شدت کاهش یافته است.

نگاهی به آمار فروش تیر و مرداد ۹۸ و مقایسه آن با همین مدت زمان در سال ۹۷ گفته‌های سینماداران را تایید می‌کند. در تیر ۹۸ تا امروز حدود دو میلیون و ۶۹۹ هزار نفر به سینما رفتند و حدود ۲۹ میلیارد و ۴۹۱ میلیون تومان درآمد حاصل از فروش فیلم‌ها بوده است. درحالی‌که در همین مدت در سال ۹۷، دو میلیون و ۳۶۰ هزار نفر به سینما رفتند و ۲۱ میلیارد و ۶۴۸ میلیون تومان درآمد حاصل از بلیت‌فروشی سینماها بوده است.

در مرداد ۹۸ نیز تا امروز یك میلیون و ۹۶۰ هزار نفر به سینماها رفتند و حدود ۲۱ میلیارد و ۵۶۷ میلیون تومان بلیت‌فروشی شده، اما در مرداد ۹۷ تعداد سه میلیون و ۲۲۱ هزار نفر به سینما رفته بودند و ۲۸ میلیارد و ۱۶۱ هزار تومان درآمد کسب شده است.

این آمار نشان می‌دهد به‌جز در مواقعی که افزایش قیمت بلیت باعث افزایش درآمد شده، در سایر موارد به خصوص با مقایسه مردادماه دو سال ۹۷ و ۹۸، مشاهده می‌کنیم که با افت محسوس فروش و مخاطبان سینما روبه‌رو هستیم و درصد این افت به ۳۰ درصد نیز رسیده است. محمد قاصد اشرفی (رئیس انجمن سینماداران) با تایید کاهش محسوس فروش فیلم‌ها در تابستان ۹۸ نسبت به تابستان ۹۷ گفت: متاسفانه وضعیت فروش فیلم‌ها نه‌تنها خوب نیست، بلکه همین‌طور رو به کاهش است و هیچ‌کدام از فیلم‌های اکران شده در تابستان ۹۸ تا امروز نتوانسته‌اند آن‌گونه که باید مخاطبان را به سینماها بکشانند.

اشرفی ادامه داد: یکی از دلایل اصلی این مساله، چیدمان غلط فیلم‌ها در دو نوبت گذشته اکران در عید نوروز و عید سعید فطر بود. در این دو نوبت همه فیلم‌هایی که پیش‌بینی می‌شد جذاب باشند و مخاطب زیادی را به سینما بیاورند در کنار هم و به صورت همزمان اکران شدند که نه‌تنها در بعضی موارد به فروش خود ضربه زدند، بلکه در فروش سایر فیلم‌ها نیز اثر گذاشتند.

او ادامه داد: اگر چینش فیلم‌ها به شکلی بود که تعدادی از فیلم‌هایی که در تابستان اکران شدند در عید نوروز و عید فطر اکران می‌شدند قطعا فروش بهتری داشتند و فیلم‌هایی که به فروش عالی در نوروز یا عید فطر نرسیدند، می‌توانستند با اکران در تابستان درآمد بیشتری کسب کنند.

اشرفی با اشاره به این‌که وضعیت روند اکران و افت محسوس فروش فیلم‌ها تا پایان شهریور و حتی نیمه‌های مهر ادامه خواهد داشت، گفت: براساس فیلم‌هایی که تا امروز اکران شده و فیلم‌هایی که منتظر اکران هستند نمی‌توان چشم‌انداز روشنی برای تغییر وضعیت اکران مشخص کرد و قطعا تا پایان شهریور این روند نزولی جذب مخاطب به سینماها ادامه خواهد داشت.

او ادامه داد: در شهریور با آغاز ماه محرم اکثر مردم به فعالیت‌های مذهبی بعد از پایان کار و شب‌ها روی می‌آورند و همزمانی این مساله با زمان اکران فیلم‌ها قطعا ریزش مخاطبان را در سینماها به دنبال خواهد داشت. ازسوی دیگر هیچ فیلم مناسبی برای ماه محرم امسال وجود ندارد که آن را بتوان اکران کرد و امیدوار بودیم که کمی از کاهش این رونق کم کنند.

رئیس انجمن سینماداران ادامه داد: قطعا رکود سینماها در بحث فروش تا نیمه مهر ادامه خواهد داشت و شاید بتوان امیدوار بود که از نیمه مهر به بعد با اکران فیلم‌های متفاوت و جدید فروش افزایش پیدا کند.

راش

خانه موزه «انتظامی» پروانه میراث فرهنگی گرفت

مدیرعامل خانه موزه انتظامی با اشاره به بازسازی و نزدیك کردن فضای این مکان به زیست و شخصیت زنده‌یاد عزت‌ا... انتظامی از صدور پروانه فعالیت این خانه از سوی سازمان میراث فرهنگی خبر داد.

آن‌طور که سینماپرس گزارش داده، شکرخدا گودرزی، مدیرعامل خانه موزه انتظامی درباره بازسازی‌های انجام شده در این مکان که طی چند ماه گذشته در دست انجام بود، به مهر گفت: ما با توجه به برنامه‌ای که داشتیم با تشکیل یك کارگروه با حضور خانم فکور، نماینده اداره‌کل موزه‌های سازمان میراث فرهنگی، تلاش کردیم تا این مکان را به خانه موزه‌ای استاندارد تبدیل کنیم. ما با بازسازی اساسی که در فضای موزه‌ای خانه انجام دادیم به این سمت حرکت کردیم که چگونه با توجه به شخصیت، فعالیت و زیست استاد انتظامی، فضای داخلی خانه موزه را تعریف کنیم.

او ادامه داد: ما شروع به تولید طرح محتوایی در کارگروه مدنظر کردیم و بر اساس وسایل شخصی، اسناد و مدارك استاد انتظامی که توسط مجید انتظامی در اختیارمان قرار گرفته بود، همچنین فعالیت‌های سینمایی، تئاتر و تلویزیونی استاد، طرح محتوایی را اجرا کردیم. بر اساس طراحی انجام شده، فضای قبلی موزه را صددرصد تخریب و شروع به مرمت و ساختن بخش‌های مختلف آن کردیم.

گودرزی در ادامه سخنان خود تأکید کرد: تلاش ما این بود که وقتی مخاطبان وارد خانه موزه انتظامی می‌شوند، با زندگی، سیر و سلوك، شخصیت و زیست استاد آشنا شوند.

مدیرعامل خانه موزه انتظامی با اشاره به احداث سه سکو در حیاط خانه موزه و نزدیك کردن این فضای باز به فضای اجرای نمایش‌های تخت‌حوضی در خانه‌های قدیم افزود: با حمایت خانه هنرمندان ایران و همچنین سازمان فرهنگی - هنری شهرداری تهران مجسمه استاد انتظامی که در خانه هنرمندان نصب بود، ترمیم و به خانه موزه منتقل شد.

گودرزی بیان کرد: بعد از پایان بازسازی و تعریف فضای موزه، بازدید کارشناسان اداره‌کل موزه‌های سازمان میراث فرهنگی انجام و مشخص شد ما تا حدود ۵۰ درصد هویت این مکان را براساس شخصیت و فعالیت‌های استاد انتظامی تعریف کرده‌ایم و همین موضوع باعث شد تا خانه موزه انتظامی پروانه راه‌اندازی را از سازمان میراث فرهنگی دریافت کند.

مدیرعامل خانه موزه انتظامی تصریح کرد: تأسیس خانه موزه‌های مشاهیر فرهنگ و هنر تأثیر به‌سزایی در توسعه فرهنگی شهر خواهد داشت.

جزئیات یازدهمین جشن مستقل سینمای مستند

رئیس یازدهمین جشن مستقل سینمای مستند تاکید کرد، در این جشن از دو پیشکسوت عرصه سینمای مستند تجلیل می‌شود.

محمد صوفی، رئیس یازدهمین جشن مستقل سینمای مستند در گفت‌وگو با مهر با اشاره به برگزاری این جشن گفت: یازدهمین جشن مستقل سینمای مستند از مجموعه جشن‌های بیست و یکمین جشن خانه سینما فردا پنجشنبه ۳۱ مرداد ساعت ۱۹ و ۳۰ دقیقه در مرکز همایش‌های کتابخانه ملی برگزار می‌شود.

او بیان کرد: در این مراسم علاوه بر اعلام منتخبان این دوره از جشن مستقل سینمای مستند، دو بزرگداشت برای همایون امامی و فخرالدین سیدی از پیشکسوتان عرصه مستندسازی برگزار می‌شود.

رئیس یازدهمین جشن مستقل سینمای مستند درباره چگونگی برگزاری این جشن گفت: در این دوره از جشن هر آنچه رخ می‌دهد در تناسب با سینمای مستند است، حتی فضای موزیکال این مراسم نیز برگرفته از سینمای مستند است.